

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 3

«26» 03 2025 р.

Заступник голови Приймальної комісії

Олександр ГУРА

ПОГОДЖЕНО:

Відповідальний секретар Відбіркової
комісії

Олександр ОЛІЙНИК

Гарант освітньої програми

Дар'я ЄВТУШЕНКО

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ
З ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Освітній ступінь : магістр

Спеціальність : К9 Правоохоронна діяльність

Освітня програма : Правоохоронна діяльність

Запоріжжя – 2025 рік

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
II. ФОРМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.	3
III. БІЛЕТИ: СТРУКТУРА БІЛЕТУ	4
IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	5
V. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ.....	5
VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	21

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою проведення фахового іспиту для вступу на здобуття освітнього ступеня «магістр» галузі знань К «Безпека та охорона» зі спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» є перевірка здатності вступників опанувати освітню програму «Правоохоронна діяльність». Іспит передбачає оцінювання рівня теоретичних знань і практичних навичок вступників відповідно до стандарту вищої освіти для бакалаврського рівня спеціальності «Правоохоронна діяльність». Оцінювання здійснюється на основі здобутих компетентностей та результатів навчання, набутих у процесі попереднього навчання за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» або за іншою спеціальністю.

При організації і проведенні фахового іспиту необхідно керуватись нормативними актами:

- Порядок прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році;
- Правила прийому до Запорізького національного університету у 2025 році;
- Положення про фахову атестаційну комісію Запорізького національного університету;
- Програмою вступного фахового іспиту зі спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» до Запорізького національного університету.
- Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті.

II. ФОРМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.

Фаховий іспит зі спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» проводиться у формі комп'ютерного іспиту у вигляді тестування відповідно Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Запорізькому національному університеті, із застосуванням електронної системи навчання «Moodle». Тестування по затверджених питаннях відкрито протягом 24 годин.

Пройти тестування можна за місцем перебування вступника, або у спеціально обладнаному комп'ютерному класі. Максимальний час для проведення тестування становить дві академічні години.

У разі повітряної тривоги під час складання фахового іспиту, іспит переривається, учасники можуть пройти до укриття. Якщо повітряна тривога буде короткочасною, учасники можуть продовжити складання фахового іспиту.

Перелік питань для підготовки до фахового іспиту зі спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» наведено у розділі V.

Перевірка рівня знань вступників проводиться за двома пакетами тестових завдань.

Тестовий пакет № 1 – для перевірки теоретичних знань та практичних навичок вступників, визначених стандартом вищої освіти для бакалаврського рівня спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність», яких вони набули під час здобуття освітнього рівня «бакалавр».

Тестовий пакет № 2 – для перевірки теоретичних знань та практичних навичок вступників, визначених стандартом вищої освіти за іншою (крім К9 «Правоохоронна діяльність») спеціальністю.

Всі тестові завдання розробляються в обсязі освітньо-професійної програми відповідно до базового рівня знань вступника.

Під час проведення комп'ютерного іспиту із застосуванням електронної системи навчання «Moodle» запитання тестового завдання для кожного вступника обираються автоматично за допомогою програмного забезпечення з переліку запитань, визначених з різних навчальних дисциплін, шляхом випадкового вибору.

Вступнику надається лише одна спроба для вирішення тестового завдання. У випадку, коли вступник відмовляється виконувати тестове завдання, йому виставляється оцінка «незадовільно». Якщо тестування перервано з технічних причин (відключення світла, відсутність або нестійкість інтернету) вступнику за його заявою надається одна додаткова спроба.

Забороняється попереднє ознайомлення вступників зі змістом тестових завдань.

Після перевірки тестових завдань набрані вступником бали виставляються в екзаменаційну відомість і екзаменаційний лист після чого оголошується рішення приймальної підкомісії.

III. БІЛЕТИ: СТРУКТУРА БІЛЕТУ

Тестове завдання для кожного вступника включає 38 питань поділених на 2 блоки за рівнем складності. Фаховий іспит включає:

– 30 питань першого початкового рівня складності, які оцінюються в 4 бали за правильну відповідь;

– 8 питань другого достатнього рівня складності – 10 балів за правильну відповідь.

Максимальна сума балів – 200 балів.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем магістра (за 200 бальною шкалою):

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

V. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

«Теорія держави і права»

Тема 1. Поняття і система юридичної науки.

Співвідношення суспільства, держави і права. Теорії походження держави. Поняття і розвиток держави.

Тема 2. Держава і політична система суспільства.

Форми держави. Функції держави. Механізм держави. Поняття і структура політичної системи суспільства.

Тема 3. Норми права в системі соціальних норм. Поняття, походження, розвиток та структура права.

Система права і система законодавства. Правотворення та форми права.

Тема 4. Реалізація норм права.

Форми реалізації норм права. Правові відносини. Правова поведінка. Юридична відповідальність.

Тема 5. Поняття і ознаки законності та правопорядку.

Правова свідомість і правова культура. Правове регулювання та його механізм.

Тема 6. Правомірна та протиправна поведінка. Юридична відповідальність.

Сутність правомірної поведінки та її види. Правопорушення та його ознаки. Види правопорушень. Юридичний склад правопорушень. Види юридичної відповідальності. Презумпція невинуватості. Юридична відповідальність військовослужбовців. Особливості підвищеної юридичної відповідальності в умовах воєнного стану.

Тема 7. Законність і правопорядок.

Законність як найважливіша правова категорія. Боротьба з правопорушеннями. Необхідність дотримання силовими структурами законності під час введення воєнного стану. Поняття і форми правопорядку. Зміст, вимоги і основні принципи законності і правопорядку. Суспільний і громадський правопорядок. Дисципліна. Охорона та забезпечення законності і правопорядку. Структура правопорядку. Роль державних органів в забезпеченні законності і правопорядку.

«Конституційне право»

Тема 1. Конституційне право України – складова частина юридичної науки, провідна галузь національного права.

Поняття, предмет і метод конституційного права України. Співвідношення термінів «конституційне право» і «державне право». Предмет, система та джерела науки конституційного права України. Природне та позитивне право. Проблема визнання природного права як джерела конституційного права. Система нормативних джерел галузі конституційного права України.

Тема 2. Організація та реалізація державної влади в Україні.

Державна влада як інститут конституційного права, його структура. Концепція єдності влади. Концепція розподілу влад. Організаційно-правовий та соціальні аспекти. Легалізація державної влади: поняття, особливості, характеристика. Легітимація державної влади: поняття, характеристика

Тема 3. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.

Основи правового статусу людини і громадянина як загальний конституційно-правовий інститут. Основні принципи правового статусу людини і громадянина як загальний конституційно-правовий інститут. Основні принципи правового статусу людини і громадянина та їх закріплення в Конституції України. Принцип рівності людей і громадян у своїй гідності та правах. Громадянство України: поняття та ознаки. Громадяни України, апатриди і біпатриди. Принципи громадянства України та їх закріплення. Конституційні права, свободи людини і громадянина. Основні положення сучасної концепції прав людини. Права і свободи, їх співвідношення. Правовий статус іноземців в Україні. Поняття “іноземець” та види іноземців. Іноземні громадяни та особи без громадянства. Правова регламентація режиму іноземців в Україні.

Тема 4. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України та організація її роботи.

Конституційний статус Верховної Ради України. Верховна Рада – єдиний орган законодавчої влади в Україні, парламент України. Парламент та його ознаки. Види парламентів. Функції Верховної Ради. Чисельний склад та структура Верховної Ради. Строк повноважень Верховної Ради. Дострокове припинення повноважень Верховної Ради. Статус народного депутата України. Права і обов’язки народного депутата. Право депутатського запиту. Гарантії діяльності народного депутата. Депутатська недоторканість. Дострокове припинення повноважень народного депутата. Компетенція Верховної Ради України: поняття, конституційне закріплення. Законодавча компетенція.

Тема 5. Президент України – глава Української держави.

Становлення інституту президентства в Україні. Конституційний статус Президента та його місце в політичній системі. Функції Президента України. Порядок обрання Президента України. Повноваження Президента України в сфері міжнародних відносин, оборони та охорони правопорядку, прав і свобод громадян України. Акти Президента України. Конституційні підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Офіс Президента України

Тема 6. Органи виконавчої влади та організація їх роботи.

Поняття та зміст виконавчої влади. Проблематика виконавчої влади та її співвідношення з законодавчою гілкою влади сучасною юридичною наукою. Система органів виконавчої влади. Місце та роль Кабінету Міністрів у механізмі державної влади як Уряду України. Поняття уряду держави та його функції. Склад Кабінету Міністрів України. Порядок формування Кабінету Міністрів. Конституційний порядок призначення на посаду Прем’єр-міністра

України. Компетенція Кабінету Міністрів. Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади: система, порядок формування. Основні завдання та функції міністерств. Система місцевих органів виконавчої влади.

Тема 7. Місцеве самоврядування в Україні.

Поняття місцевого самоврядування. Сучасні моделі місцевого самоврядування. Конституційне закріплення моделі місцевого самоврядування. Територіальна основа, система та основні принципи місцевого самоврядування. Правова основа місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування: повноваження, система, організація роботи. Акти органів місцевого самоврядування

Тема 8. Органи судової влади і організація їх роботи.

Суть судової влади, конституційні принципи її побудови та функціонування. Поняття правосуддя і його основні принципи. Суди – виключні органи правосуддя в Україні. Система суддів загальної юрисдикції їх структура та компетенція. Функції і повноваження судів загальної юрисдикції. Районний та рівні йому суди. Міжобласний суд. Обласний та рівні йому суди. Верховний суд України.

Тема.9. Конституційний Суд України та його місце в механізмі державної влади. Склад та порядок формування Конституційного Суду. Повноваження Конституційного Суду.

«Адміністративне право і Адміністративний процес»

Тема 1. Поняття адміністративного права України.

Метод та предмет адміністративного права, виконавча влада та державне управління. Норми адміністративного права. Джерела адміністративного права).

Тема 2. Адміністративні правовідносини.

Фізичні особи як суб'єкти адміністративного права. Поняття публічної адміністрації. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права.

Тема 3. Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права.

Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань. Адміністративно-правовий статус політичних партій. Адміністративно-правовий статус релігійної громадської організації.

Тема 4. Службовці публічної служби як суб'єкти адміністративного права

Поняття і види публічної служби. Адміністративно-правове регулювання державної служби. Адміністративно-правовий статус державного службовця. Проходження державної служби.

Тема 5. Інструментарій діяльності публічної адміністрації.

Поняття і види форм публічного адміністрування. Поняття, види правових актів публічного адміністрування. Дія актів публічного адміністрування у часі, просторі та за колом осіб. Поняття та види методів діяльності публічної адміністрації. Види заходів адміністративного примусу, порядок їх застосування

Тема 6. Адміністративні послуги.

Поняття адміністративної послуги. Класифікація адміністративних послуг.

Тема 7. Гарантії законності і дисципліни в діяльності органів виконавчої влади.

Способи забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади. Контроль та нагляд як основні способи забезпечення законності та дисципліни. Звернення громадян як спосіб забезпечення законності та дисципліни.

Тема 8. Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність.

Поняття та юридичний склад адміністративного правопорушення. Поняття і основні риси адміністративної відповідальності. Мета, завдання та види адміністративних стягнень. Основні правила накладання адміністративних стягнень.

Тема 9. Публічне адміністрування в окремих сферах суспільного життя. Публічне адміністрування в адміністративно-політичній сфері. Публічне адміністрування в соціально-культурній сфері. Публічне адміністрування в галузі фінансів. Публічне адміністрування в сфері економіки.

Тема 10. Поняття, особливості та структура адміністративного процесуального права.

Поняття та сутність адміністративного процесуального права. Предмет, методи та принципи адміністративного процесуального права. Система та структура адміністративного процесуального права.

Тема 11. Адміністративні процесуальні норми та відносини.

Поняття та структура адміністративних процесуальних норм. Види адміністративних процесуальних норм. Поняття та зміст адміністративних процесуальних відносин. Суб'єкти адміністративного процесуального права.

Тема 12. Поняття та стадії адміністративного судочинства.

Структура системи адміністративних судів. Порядок звернення до адміністративного суду. Стадії розгляду справи адміністративної юрисдикції.

Тема 13. Загальні засади провадження у справах про адміністративні правопорушення (адміністративно-деліктного провадження).

Поняття, принципи, ознаки провадження у справах про адміністративні правопорушення. Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення. Особливості застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення та їх характеристика.

Тема 14. Процедура розгляду звернень громадян.

Поняття та види звернень громадян. Правова основа та процесуальний порядок розгляду звернень громадян.

Тема 15. Дисциплінарні процедури.

Поняття, принципи та види дисциплінарних процедур. Суб'єкти дисциплінарних процедур. Види, підстави та процесуальний порядок накладення дисциплінарних стягнень.

Тема 16. Реєстраційно-дозвільні процедури.

Поняття, види та структура реєстраційних процедур. Дозвільні процедури, їх ознаки та види.

Тема 17. Виконавче провадження.

Поняття, правова основа та ознаки виконавчого провадження. Суб'єкти виконавчого провадження та їх процесуальний статус. Стадії виконавчого провадження та їх зміст.

«Кримінальне право»

Тема 1. Кримінальне право, його предмет та метод, місце в системі наук. Поняття кримінального права та його специфічні риси. Предмет і метод кримінального права у якості юридичної гаузі. Місце кримінального права в системі наук. Навчальний курс з кримінального права. Завдання кримінального права, які передбачені у ст.1 КК України. Охоронна функція кримінального права. Фактори, які обумовлюють завдання кримінального права. Система кримінального права, поділ на Загальну та Особливі частини.

Тема 2. Поняття кримінального правопорушення (злочинного діяння). Поняття, ознаки та класифікація кримінальних правопорушень в кримінальному праві України та зарубіжних країн. Зв'язок визначення кримінального правопорушення з принципом «*nullum crimen sine lege*». Класифікація кримінальних правопорушень та її критерії. Кримінальний проступок та види злочинів за КК України.

Тема 3. Підстава кримінальної відповідальності. Об'єктивні ознаки кримінального правопорушення (злочинного діяння). Вчення про «*corpus delicti*». Поняття складу кримінального правопорушення, його зміст, види, функції та значення. Елементи та ознаки складу кримінального

правопорушення (об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення). Кваліфікація кримінального правопорушення. «Склад діяння» («склад закону») (Tatbestand) за кримінальним правом ФРН. «Легальний», «матеріальний» та «моральний» елементи кримінального правопорушення за кримінальним правом Франції, як підстава відповідальності. «Небезпечний стан особи» у якості підстави кримінальної відповідальності в країнах романо-германської та англо-американської правових систем.

Тема 4. Об'єктивні ознаки кримінального правопорушення (злочинного діяння). Поняття об'єкту кримінального правопорушення та його значення. Загальний, родовий та безпосередній об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення та його відмінність від об'єкту кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення, її зміст та конструкції. Поняття та види діяння у кримінальному праві. Дія (deliktum commissionis) та бездіяльність (deliktum omissionis) як форми діяння. Поняття та види суспільно небезпечних наслідків. Причинний зв'язок у 10 кримінальному праві, як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Тема 5. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення (злочинного діяння). Суб'єкт кримінального правопорушення (злочинного діяння). Поняття суб'єкту кримінального правопорушення: його ознаки та види. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти кримінальної відповідальності. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Вік, з якого може наступати кримінальна відповідальність («загальний» та «знижений»).

Тема 6. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення (злочинного діяння). Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Концепції вини в кримінальному праві. Вина як суб'єктивна підстава кримінальної відповідальності і як родові поняття умислу та необережності. Зв'язок з принципом «nullum crimen sine culpa». Поняття, форми і види вини. Умисел та необережність, як форми вини, їх види.

Тема 7. Стадії вчинення кримінального правопорушення (злочинного діяння). Поняття та ознаки стадій вчинення кримінального правопорушення в кримінальному праві, їх види. Готування та замах до кримінального правопорушення поняття, ознаки та відмінність. Вирішення питань караності за готування та замах на кримінальне правопорушення. Караність попередньої кримінально-протиправної діяльності у якості самостійного /«усіченого»/ кримінального правопорушення.

«Криміналістика»

Тема 1. Криміналістична ідентифікація. Сутність і різновиди ідентифікації та її співвідношення із групофікацією. Поняття науково-теоретичних основ криміналістичної ідентифікації. Окремі криміналістичні вчення і теорії. Криміналістична ідентифікація – спеціальний метод криміналістики. Види і форми криміналістичної ідентифікації. Об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації. Поняття ідентифікаційного періоду. Загальні та власні ідентифікаційні ознаки в криміналістиці. Криміналістична діагностика та її завдання. Відмінність ідентифікаційних досліджень від діагностичних. Ототожнення, установлення групової приналежності і загального джерела походження об'єктів.

Тема 2. Криміналістична техніка. Загальні положення криміналістичної техніки. Криміналістична фотографія, відеозйомка та звукозапис. Поняття і структура криміналістичної техніки. Джерела формування і розвитку криміналістичної техніки. Класифікація криміналістичних методів, прийомів і засобів. Поняття спеціальних криміналістичних знань. Форми використання криміналістичної техніки. Методи, прийоми і науково-технічні засоби виявлення, фіксації, вилучення і дослідження слідів злочину. Комплекти науково-технічних засобів, що використовуються в розкритті і розслідуванні злочинів. Технічні засоби і методи лабораторного дослідження речових доказів.

Тема 3. Криміналістична трасологія. Вчення про сліди (трасологія). Поняття, предмет і завдання судової трасології. Механізм утворення слідів. Види слідів у трасології та їх класифікація. Основні правила виявлення, огляду, фіксації та вилучення слідів. Основні положення методики трасологічної експертизи. Методика криміналістичної ідентифікаційної експертизи. Стадії ідентифікаційного процесу. Поняття огляду, фіксації слідів ніг, взуття, доріжки слідів ніг людини та їх основних ознак. Слідоутворення слідів взуття та босих ніг; слідів транспортних засобів; слідів зламу та інструментів. Процесуальне оформлення речових доказів на експертизу з винесенням питань, необхідних для вирішення експертом.

Тема 4. Криміналістична балістика. Дослідження вогнепальної і холодної зброї та слідів їх застосування. Поняття судової балістики, її наукові основи. Об'єкти балістичного дослідження: зброя, боєзапаси, вибухові пристрої, сліди пострілу і вибуху. Наукові методи і технічні засоби виявлення, огляду, фіксації та вилучення об'єктів судової балістики. Встановлення обставин використання зброї і вибухових речовин: їх виду, способу виготовлення; напрямлення, місця й дистанції пострілу. Ототожнення зброї за слідами на гільзах, кулях, шроті. Підготовка матеріалів і призначення судово-

балістичної та вибухово-технічної експертизи. Поняття холодної зброї та вибухових речовин слідів її застосування. Механізм утворення слідів від такого роду зброї і вибуху. Характеристика вказаної зброї та її класифікація за об'єктами дослідження.

«Кримінальний процес»

Тема 1. Поняття, завдання та система кримінального процесу.

Поняття та завдання кримінального процесу (кримінального судочинства). Історичні типи та форми кримінального процесу Соціальне призначення кримінального судочинства у забезпеченні законності та правопорядку, охорони прав та законних інтересів громадян, підприємств, установ, організацій. Роль кримінального судочинства у невідворотності кримінальної відповідальності за вчинення злочину. Правосуддя та кримінальний процес, їх співвідношення. Поняття стадій кримінального процесу, їх характеристика і система. Кримінальний процес - як система кримінально-процесуальних дій та правовідносин. Поняття та види процесуальних функцій. Кримінально-процесуальне право. Предмет та метод кримінально-процесуального права. Особливості правового регулювання кримінально-процесуальних суспільних відносин. Кримінально-процесуальний закон та кримінально-процесуальні норми. Чинність кримінально-процесуального закону в просторі, у часі і щодо осіб.

Тема 2. Суб'єкти кримінально-процесуальної діяльності.

Поняття та класифікація суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності. Державні органи та посадові особи - учасники кримінально-процесуальної діяльності. Суд, прокурор, органи досудового слідства, суд присяжних, слідчий суддя. Суд - орган правосуддя. Система судів загальної юрисдикції в Україні. Принципи здійснення правосуддя. Посадові особи суду та їх повноваження. Прокурор. Прокурорський нагляд у кримінальному судочинстві. Завдання та повноваження прокурора на різних стадіях кримінального судочинства. Слідчий, керівник органу досудового розслідування, їх завдання та повноваження у кримінальному судочинстві. Слідчий суддя, як суб'єкт що здійснює судовий контроль за діяльністю органів досудового розслідування. Особи, які захищають свої або представлені інтереси в кримінальному процесі. Поняття учасника процесу, їх процесуальний стан у різних стадіях кримінального процесу. Підозрюваний. Поняття, права, обов'язки, та процесуальний стан підозрюваного. Гарантії прав підозрюваного в кримінальному процесі. Обвинувачений (підсудний). Поняття, права, обов'язки та процесуальний стан обвинуваченого. Презумпція невинності, її зміст і значення. Захисник. Поняття захисту. Особи, які можуть

виконувати обов'язки захисника. Запрошення, призначення захисника. Відмова від захисника. Обставини, що виключають можливість участі в справі захисника. Участь захисника в кримінальному процесі, його права та обов'язки. Потерпілий. Поняття, процесуальний стан, права та обов'язки. Підтримання обвинувачення потерпілим. Представник потерпілого в кримінальному процесі. Гарантії забезпечення прав потерпілого в кримінальному процесі. Цивільний позивач і цивільний відповідач в кримінальному процесі їх права та обов'язки. Підстави та порядок визнання осіб цивільними позивачами та цивільними відповідачами в кримінальному процесі. Представники цивільного позивача та цивільного відповідача, гарантії забезпечення їх прав в кримінальному судочинстві. Законні представники потерпілого й обвинувачуваного. Хто може бути залучений до участі в справі в якості законного представника, та порядок їх допуску до участі в справі. Права та обов'язки законних представників в кримінальному процесі. Особи, які відіграють допоміжну роль у кримінальному процесі. Заявник. Поняття, процесуальне становище, права та обов'язки. Свідок. Поняття, права та обов'язки свідка. Обставини, що виключають залучення до справи особи, в якості свідка. Гарантії забезпечення прав і законних інтересів свідків у кримінальному процесі. Перекладач. Поняття, підстави залучення до участі в кримінальній справі. його права та обов'язки в кримінальному процесі, Вимоги закону до перекладача. Обставини, що виключають можливість участі особи в процесі як перекладача. Експерт, спеціаліст. Поняття експерта, спеціаліста. Вимоги закону до експерта, спеціаліста, їх права та обов'язки, процесуальний стан. Порядок залучення особи до участі в справі в якості експерта, спеціаліста. Відмінність процесуального стану експерта та спеціаліста. Обставини, що виключають можливість участі особи в кримінальній справі в якості експерта, спеціаліста. Поняття. Поняття та вимоги закону до осіб які залучаються до справи як поняті. Порядок залучення понять їх права та обов'язки. Секретар судового засідання, його процесуальний стан, права та обов'язки. Цивільний позов в кримінальному процесі – поняття, підстави та порядок подання цивільного позову. Порядок та обов'язок доказування та забезпечення цивільного позову. Вирішення цивільного позову. Забезпечення безпеки осіб, які приймають участь у кримінальному судочинстві та посадових осіб правоохоронних органів. Підстави, види заходів та процесуальний порядок їх застосування та скасування. Права і обов'язки осіб, по відношенню до яких здійснюються заходи безпеки.

Тема 3. Докази і доказування в кримінальному процесі.

Поняття і значення кримінального процесуального доказування. Загальна теорія доказів у кримінальному процесі. Доказове право. Значення вчення про докази в успішному здійсненні завдань кримінального судочинства. Поняття доказів в кримінальному процесі та їх джерела. Поняття та зміст істини в кримінальному процесі. Абсолютна і об'єктивна істина. Встановлення істини - мета доказування. Обов'язок всебічного, повного і об'єктивного дослідження обставин справи та інші гарантії встановлення істини в кримінальній справі. Предмет доказування. Межі доказування. Співвідношення предмету та меж доказування. Поняття доказів. Допустимість та відносність доказів. Класифікація доказів. Практичне значення класифікації доказів. Особливості використання непрямих (побічних) доказів.

Тема 4. Слідчі (розшукові) дії.

Слідчі (розшукові) дії. Поняття, види і система слідчих (розшукових) дій. Застосування науково-технічних засобів при провадженні слідчих (розшукових) дій. Правила оформлення протоколу слідчої (розшукової) дії. Додатки до протоколу слідчої (розшукової) дії. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій. Порядок виклику і допиту потерпілого. Підстави та процесуальний порядок застосування до потерпілого приводу. Порядок виклику і допиту свідка. Особливості виклику і допиту неповнолітніх свідків, представників дипломатичних представництв консульських установ іноземних держав на території України. Порядок допиту. Протокол допиту свідка і потерпілого. Підстави та порядок застосування слідчим заходів безпеки свідків і потерпілих. Відшкодування свідкам, потерпілим і іншим особам витрат у зв'язку з викликом їх до органів досудового розслідування. Очна ставка. Поняття. Підстави і порядок проведення очної ставки. Протокол очної ставки. Пред'явлення для впізнання. Поняття. Види пред'явлення для впізнання. Порядок пред'явлення для впізнання. Протокол пред'явлення для впізнання. Обшук. Поняття, підстави і порядок проведення обшуку. Особливості проведення обшуку в приміщенні дипломатичних представництв. Протокол обшуку. Гарантії прав особи при проведенні обшуку. Огляд. Поняття і види огляду. Підстави і процесуальний порядок проведення огляду. Протокол огляду. Освідування особи. Поняття, види та порядок проведення освідування особи. Гарантії прав особи при освідуванні особи. Протокол освідування особи. Слідчий експеримент. Поняття, мета, завдання та умови проведення слідчого експерименту. Гарантії прав особи при проведенні слідчого експерименту. Протокол слідчого експерименту. Ексгумація трупа. Поняття, підстави та процесуальний порядок проведення. Проведення експертизи. Підстави, процесуальний порядок призначення і

проведення експертизи. Права обвинуваченого при призначенні та проведенні експертизи. Одержання зразків для експертного дослідження. Висновок експерта. Допит експерта. Особливості призначення експертизи, що проводиться особою, яка не працює в експертній установі. Особливості призначення стаціонарних судово-медичних і судовопсихіатричних експертиз

Тема 5. Заходи забезпечення кримінального провадження.

Поняття, підстави та мета застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Види заходів забезпечення кримінального провадження в кримінальному судочинстві. Система заходів забезпечення кримінального провадження. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик, привід. Накладення грошового стягнення. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Відсторонення від посади. Тимчасовий доступ до речей і документів. Тимчасове вилучення майна. Арешт майна. Затримання особи. Запобіжні заходи. Поняття та значення запобіжних заходів. Види запобіжних заходів. Порядок та підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при застосуванні запобіжного заходу. Особливості застосування запобіжних заходів щодо неповнолітніх. Підстави та порядок застосування запобіжного заходу - взяття під варту. Конституційні гарантії охорони недоторканості особи. Строки тримання під вартою. Оскарження і порядок розгляду скарг про застосування запобіжного заходу - взяття під варту. Порядок утримання осіб, які взяті під варту. Піклування про дітей та охорона майна осіб, взятих під варту. Скасування або зміна запобіжного заходу. Особисте зобов'язання. Особиста порука. Застава. Домашній арешт. Нагляд і повноваження прокурора за виконанням закону про і застосування запобіжних заходів

«Кримінологія»

Тема 1. Теоретичні засади кримінологічного пізнання економічної злочинності.

Основні концепції економічної злочинності в зарубіжній кримінології. Зміст, характерні риси та представники таких концепцій як «злочинність білих комірців», «корпоративна злочинність», «економічна злочинність», «господарська злочинність». Основні концепції економічної злочинності у вітчизняній кримінології. Періодизація розвитку вчення про економічну злочинність у вітчизняній кримінології. Характерні риси радянського та сучасного періодів концептуалізації економічної злочинності. Поняття та ознаки економічної злочинності. Зміст та обсяг поняття «економічна злочинність».

Тема 2. Кримінологічна характеристика економічної злочинності.

Поняття кримінологічної характеристики економічної злочинності. Складові елементи кримінологічної характеристики економічної злочинності. Зміни у кримінологічних показниках економічної злочинності у світі. Методологія вимірювання економічної злочинності у зарубіжній та вітчизняній кримінології. Латентність економічної злочинності як одна із ознак, яка впливає на вибір методів її дослідження та вимірювання. Обмеженість використання статистичних даних для вимірювання показників економічної злочинності в Україні. Основні кількісні та якісні показники економічної злочинності в Україні: стан, рівень, коефіцієнт, структура, динаміка, ціна, характер, географія. Кримінологічна характеристика осіб, що вчиняють економічні злочини.

Тема 3. Детермінація економічної злочинності.

Поняття детермінізму та детермінації. Основні види детермінації: причинність, зв'язок станів, взаємозалежність частини і цілого, кореляційна детермінація, функціональна детермінація, темпоральна та просторова детермінація. Причинність як вид детермінації. Ознаки причинно-наслідкового зв'язку: загальність, невідворотність, необхідність, просторова та часова безперервність. Різновиди причинно-наслідкового зв'язку. Основні кримінологічні концепції (підходи) детермінації злочинності. Особливості детермінації економічної злочинності в умовах переходу від розподільчої до ринкової економіки. Поняття причин економічної злочинності в Україні. Основні види умов економічної злочинності в Україні: політичні, соціально-економічні, правові, ідеологічні, організаційно-управлінські, морально-психологічні.

Тема 4. Міжнародне співробітництво у попередженні та боротьбі з економічною злочинністю.

Поняття міжнародного співробітництва у попередженні та боротьбі з економічною злочинністю. Міжнародно-правовий механізм співробітництва держав у попередженні та боротьбі з економічною злочинністю. Основні форми співробітництва держав у попередженні та боротьбі з економічною злочинністю. Міжнародно-правове регулювання попередження та боротьби з економічною злочинністю. Імплементация норм міжнародного права щодо попередження та боротьби з економічною злочинністю в національне право України.

Тема 5. Віктимологічна профілактика.

Поняття віктимологічної профілактики, як системи взаємопов'язаних, організаційно забезпечених державних, громадських й індивідуальних заходів, спрямованих на виявлення та усунення або нейтралізацію чинників,

які формують особисту чи масову можливість стати жертвою злочину. Основна мета віктимологічної профілактики, яка полягає у зниженні ризику стати жертвою злочину. Поняття віктимності та віктимізації. Обставини виникнення віктимологічної профілактики та її система. Рівні віктимологічної профілактики. Система суб'єктів віктимологічної профілактики. Форми і методи віктимологічної профілактики. Особа потерпілого та її захист, соціально-демографічна характеристика жертв злочинів. Основні міжнародно-правові акти, покликані захищати потерпілих від злочину. Віктимологічна профілактика окремих видів злочинів.

Тема 6. Профілактика злочинності неповнолітніх.

Поняття злочинності неповнолітніх, її стан, рівень, структура, динаміка, характер, географія. Особливості злочинів, скоєних цією категорією осіб. Групова злочинність неповнолітніх. Неформальні молодіжні угруповання з антисуспільною спрямованістю. Характеристика особи неповнолітніх злочинців. Особливості мотивації злочинів неповнолітніх. Класифікація неповнолітніх злочинців. Злочини неповнолітніх осіб з психічними аномаліями. Причини і умови злочинів неповнолітніх. Несприятливі фактори сімейного, навчального та виробничого виховання. Криміногенні фактори побутового оточення та сфери дозвілля. Недоліки діяльності правоохоронних органів по запобіганню злочинності неповнолітніх. Основні напрямки профілактики злочинів неповнолітніх. Система державних органів, громадських формувань, трудових колективів, що беруть участь у профілактиці злочинів неповнолітніх. Роль правоохоронних органів у профілактиці злочинів неповнолітніх.

«Судові та правоохоронні органи України»

Тема 1. Предмет, система та основні поняття навчальної дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» Загальна характеристика правоохоронної діяльності: поняття, ознаки, види. Мета та зміст правоохоронної діяльності. Правоохоронні органи держави: поняття, система та загальна характеристика. Специфічні ознаки правоохоронних органів. Міжнародно-правові вимоги до правоохоронних органів та їхніх посадових осіб. Предмет і система дисципліни «Судові та правоохоронні органи». Нормативне регулювання організації і діяльності правоохоронних органів. Система законодавчих та інших нормативних актів, що регламентують організацію і діяльність судових та правоохоронних органів, їх класифікація й характеристика.

Тема 2. Судова влада: функції та система принципів Виникнення та розвиток інституту судової влади. Поняття судової влади, її загальні та

специфічні ознаки. Суд як орган судової влади. Судді як носії судової влади. Роль судової влади у правовій державі. Співвідношення судової влади із законодавчою та виконавчою. Функції судової влади: поняття та ознаки. Судочинство як процесуальна форма здійснення судової влади. Міжнародно-правові вимоги до судової процедури. Концепція належної правової процедури. Поняття та види судочинства. Відмінність судочинства від інших процедур державної діяльності. Акти судової влади та їх ознаки. Поняття принципів судової влади, їх система та значення. Загальновизнані міжнародно-правові принципи судової влади та їх закріплення в законодавстві України. Інституціональні принципи судової влади: паритетність; справедливість; законність; здійснення судової влади тільки судом; доступність судової влади; незалежність; безсторонність; процедурність. Організаційні принципи судової влади: єдність судової системи і статусу суддів; територіальність; спеціалізація; інстанційність; незалежність суддів; недоторканість суддів; незмінюваність суддів; професіоналізму суддів. Функціональні принципи судової влади: державна мова судочинства; гласність; колегіальний та одноособовий розгляд судових справ; участь народу при здійсненні судової влади; рівність сторін; змагальність; презумпція невинуватості; забезпечення обвинуваченому, підозрюваному, підсудному права на захист; право на оскарження судового рішення; обов'язковість судового рішення.

Тема 3. Система і структура органів прокуратури. Основні напрямки діяльності прокуратури Поняття прокуратури та її роль в Україні. Правова основа діяльності прокуратури. Основні принципи організації і діяльності прокуратури. Функції прокуратури. Система органів прокуратури. Правове регулювання діяльності органів прокуратури. Структура та компетенція Генеральної прокуратури. Структура та компетенція обласних прокуратур. Районні і міські прокуратури, їх призначення. Спеціалізовані прокуратури, їх завдання. Колегії органів прокуратури. Правове становище прокурора. Порядок призначення прокурорів на посаду. Слідчий прокуратури, його права і обов'язки. Заступник прокурора і помічник прокурора, їх повноваження. Вимоги, які ставляться до кандидатів на посади прокурорів та інших працівників органів прокуратури. Заходи заохочення працівників прокуратури. Дисциплінарна відповідальність працівників прокуратури. Класні чини працівників прокуратури. Поняття прокурорського нагляду. Поняття і види галузей прокурорського нагляду. Акти прокурорського реагування на порушення закону. Підтримання державного обвинувачення як функція прокуратури. Повноваження прокурора у судовому процесі. Нагляд за дотриманням законів органами, які здійснюють дізнання, досудове слідство

і оперативно-розшукову діяльність. Нагляд за додержанням законів під час виконання судових рішень.

Тема 4. МВС України і Національна поліція України Структура апарату МВС. Завдання Міністерства внутрішніх справ. Основні напрямки діяльності МВС. Система і структура поліції. Правова основа діяльності поліції. Завдання поліції. Принципи діяльності поліції. Правові засади діяльності поліції. Статус поліцейських. Повноваження поліції. Поліцейські заходи : вимоги та види. Добір на посаду поліцейського. Вимоги до кандидатів на службі в поліції. Призначення на посаду поліцейського. Атестація поліцейського. Загальні засади проходження служби в поліції. Громадський контроль поліції.

Тема 5. Органи досудового розслідування в Україні Органи досудового розслідування в Україні. Правова основа діяльності органів досудового розслідування. Завдання органів досудового розслідування. Принципи діяльності органів досудового розслідування в Україні. Компетенція слідчих підрозділів органів прокуратури, органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, державного бюро розслідувань. Система і структура слідчих підрозділів МВС України. Керівник органу досудового розслідування, його права і обов'язки. Правове становище слідчого. Права і обов'язки слідчих, гарантії їх процесуальної незалежності. Порядок призначення слідчих на посаду, їх переміщення і звільнення з посади. Правове становище слідчого-криміналіста. Відповідальність слідчого. Помічник слідчого і його повноваження.

Тема 6. Органи та установи юстиції України Система органів та установ юстиції України. Міністерство юстиції України, його завдання, структура, повноваження; управління юстиції Міністерства юстиції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, їх структура і повноваження; районні відділи юстиції, їх структура й повноваження. Державна виконавча служба України. Примусове виконання рішень. Органи, що його здійснюють. Правові засади діяльності державної виконавчої служби. Місце державної виконавчої служби в системі органів державної влади. Структура державної виконавчої служби. Статус працівників державної виконавчої служби та їх повноваження. Органи державної реєстрації актів громадянського стану. Система та принципи діяльності органів державної реєстрації актів громадянського стану. Повноваження органів державної реєстрації актів громадянського стану.

Тема 7. Органи Служби безпеки України Служба безпеки України та її завдання. Правове регулювання діяльності органів безпеки. Принципи діяльності Служби безпеки. Система органів Служби безпеки. Структура Центрального управління СБУ. Колегія Служби безпеки, її склад і

повноваження. Правове становище співробітників СБУ, їх права і обов'язки. Гарантії законності в діяльності Служби безпеки. Соціальний і правовий захист працівників органів безпеки.

Тема 8. Національне антикорупційне бюро України Завдання та правові основи діяльності. Основні принципи діяльності Національного антикорупційного бюро України. Загальна структура Національного антикорупційного бюро України. Повноваження НАБУ. Директор НАБУ: вимоги, порядок призначення та повноваження. Статус працівників НАБУ: вимоги, порядок призначення та повноваження.

Тема 9. Міжнародна організація кримінальної поліції – Інтерпол Форми міжнародного співробітництва у сфері боротьби із злочинністю. Історія створення Інтерполу. Поняття і значення Інтерполу. Основні завдання Інтерполу. Правові засади функціонування Інтерполу. Статут міжнародної організації кримінальної поліції Інтерпол. Принципи організації і діяльності Інтерполу. Головні напрямки діяльності Інтерполу. Бюджет Інтерполу. Система органів Інтерполу. Генеральна асамблея. Виконавчий комітет. Президент і віце-президенти Інтерполу. Повноваження Генерального Секретаря Інтерполу. Структура Генерального Секретаріату Інтерполу. Європол. Радники Інтерполу. Національне центральне бюро Інтерполу в Україні (Укрбюро Інтерполу).

VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38. Ст. 502.
2. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за заг. ред. В.Я. Конопельського, В. О. Меркулової. Одеса : ОДУВС, 2021. 452 с.
3. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник : у 3-х т. Т.1. Загальні засади / за заг. ред П.С. Берзін. 2-ге вид., виправл. та доповн. Київ : ВД «Дакор», 2019. 562 с.
4. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 25-26. Ст.131.
5. Кримінальний процесуальний кодекс : станом на 18 січня 2013 р. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 290 с.
6. Хавронюк М.І. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. Київ : ВД «Дакор», 2020. 266 с.
7. Кримінологія. Академічний курс / за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 588 с.

8. Леган І.М. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії транснаціональній злочинності : монографія. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 328 с.
9. Лихова С.Я. Теоретичні основи кваліфікації кримінальних правопорушень: навчальний посібник. Київ : НАУ, 2021. 160 с.
10. Богатирьов І.Г., Боровик А.В., Джужа О.М. Пенітенціарна кримінологія : підручник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.
11. Про національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015р. № 2822. URL. // <http://www.rada.gov.ua>.
12. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст.303
13. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382.
14. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 28. Ст. 232
15. Сухонос В.В., Білокінь Р.М. Кримінальне право України. Загальна частина. Підручник. Київ : Книга, 2018. 420 с.
16. Крижановський А.Ф., Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г., Скуріхін С.М., Іванчук В.Є. Загальна теорія права та держави : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти Національного університету «Одеська юридична академія», факультетів: ФПС, СПФ, ФМПВ. Одеса : Фенікс, 2022. 258 с. URL. : <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/16059>
17. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
18. Тицька Я.О. Теорія держави і права : навчальний посібник. Одеса : Міжнародний гуманітарний ун-т., 2021. 193 с.
19. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Ю. С. Назара. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 680 с
20. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
21. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с
22. Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади: монографія. Чернігів : Десна Поліграф, 2019. 488 с. URL: http://idpnan.org.ua/files/2019/babanli-r.sh.-priznachennya-pokarannya-vukrayini-teoretiko-prikladni-zasadi_-_d_.pdf.

23. Вереша Р.В. Вчення про суб'єктивну сторону злочину : монографія. Київ : Алерта, 2018. 1106 с.

24. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. Ч. 1. 492 с

25. Дізнання в Національній поліції : навч. посіб. / за загальною редакцією М.С. Цуцкірідзе. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Київ : Гол.слідч.управл. Нац. пол. України; ТОВ «7БЦ», 2022. 316 с.

26. Захарко А. В. , Рогальська В. В. , Солдатенко О. А. , Лазарева Д. В. Затримання у кримінальному провадженні : навч. посіб. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 224 с.

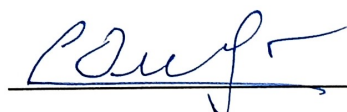
27. Кримінальний процес: підруч. / кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, доц. В. М. Федченко. 3-є вид., доп. і перероб. У 2-х ч. Ч. 1 «Досудове провадження». Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 544 с.

28. Судові та правоохоронні органи України : підруч. / кол. авт.: В.В. Дараган, О.П. Бойко, Н.С. Бублик та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 400 с.

29. Єфімов М.М., Пиріг І.В. Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень : підруч. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022. 271 с.

30. Копча В.В. Криміналістична техніка, тактика і методика : навчальний посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 286 с.

Голова фахової
атестаційної комісії

Сергій ОМЕЛЬЯНЧИК